

Jaarverslag Museum Havezate Mensinge, 2020

Algemeen

Op 1 januari 2020 gaan we met ambitieuze plannen voor nieuwe activiteiten het jaar in wanneer in maart corona toeslaat, waardoor het jaar ineens heel anders loopt. Museum dicht, dan weer open, vrijwilligers en bezoekers blijven weg en komen slechts mondjes maat terug. Het is geen sinecure om iedereen betrokken te houden in deze tijd. Dit vraagt flexibiliteit bij de organisatie en bij de vrijwilligers, maar brengt ook nieuwe energie met zich mee. We hebben ons best gedaan om ondanks alle corona beperkingen de organisatie bij elkaar te houden en de plannen zo goed mogelijk door te laten gaan. Het was fijn om te merken dat we hierbij kunnen bouwen op de betrokkenheid van de vrijwilligers, die we in het voorgaande jaar (2019) hebben opgebouwd.

Gelukkig is alles goed gegaan, en zijn er geen corona gevallen onder staf en vrijwilligers. De plannen die er lagen zijn echter sterk veranderd, en in sommige gevallen een jaar uitgesteld. De noodzaak om de deuren te sluiten en de vele activiteiten en de kersttentoonstelling af te zeggen, maakt dat Mensinge in 2020 circa 1800 bezoekers mocht ontvangen, circa 33 procent van onze doelstelling van 2020.

Toch schrijven we 2020 niet af als een verloren jaar. We hebben een aantal grote veranderingen op weg naar een professioneel museum ingezet. Zo zijn er objecten uit de vitrines verplaatst, en is de waskeuken opnieuw ingericht. Het Coenraad kabinet is ingericht. De samenwerking met Staatsbosbeheer en de Cuisinerie is uitgebreid.

Het plan van kwartiermaker Marjon Edzes voor de doorontwikkeling voor Museum Havezate Mensinge waarin we kijken naar de mogelijke samenwerking met Speelgoedmuseum Kinderwereld en de andere erfgoedinstellingen rond de Brink, vormt steeds de leidraad voor ons beleid. Speerpunt in 2020 is het traject om van Mensinge een geregistreerd museum te maken. Hieraan is door alle betrokkenen het hele jaar hard gewerkt. Er is veel tijd en energie in gaan zitten. Het resultaat mocht er wezen, op 17 december 2020 behaalde Mensinge de museumregistratie! Dit was een feestelijke afsluiting in een jaar met uitdagingen.

Collectie

Collectiebeheer

Mensinge heeft een overzichtelijke, relatief kleine collectie die bestaat uit de voorwerpen die in 1985 de oorspronkelijke inventaris van de havezate vormen. De gemeente is eigenaar van deze collectie. In de loop der jaren is deze inventaris aangevuld met enkele bruiklenen en schenkingen.

Er vindt weinig bruikleenverkeer plaats.

De collectie wordt gedocumenteerd in de Axiell versie van Adlib. Door de plaatsing van dataloggers krijgen we een steeds beter beeld van ons binnenklimaat. Het verbeteren daarvan heeft doorlopend onze aandacht, maar is door de beperkingen van het gebouw geen sinecure. We nemen beschermende maatregelen om onze collectiestukken, zoals het slangenboek te beschermen tegen UV.

In september ontvangen we de Rijksdienst van Cultureel Erfgoed die haar bruikleen, de groene halbank, komt bekijken. Het bruikleen van het zilveren comfoor gaat in oktober retour naar de bruikleengever. De taxatie van de gehele collectie door Apresa vindt plaats in november en onze eigen jaarlijks terugkerende standplaatscontrole is in juni uitgevoerd.

Verscheidene experts helpen ons bij onze collectie taak. In februari regelt Mark Gosslinga van Drents Archief voor ons de digitalisering van het kwetsbare fotoalbum in Opkamer. Albert Kool van het Drents Museum, expert in o.a. historische kleding, bekijkt en waardeert onze kledingcollectie. We maken een selectie van textiel dat in de collectie wordt opgenomen en kleding die gedragen kan worden bij publieksevenementen.

Omdat onze tapijten aan slijtage onderhevig zijn, wijzigen we de positie van de tapijten in ons collectieplan. Ze worden uit de kerncollectie gehaald en ingedeeld bij de gewone collectie.

Museumregistratie

In februari gaat de aanvraag voor de pretoets van de museumregistratie naar het museumregister, deze wordt in april behaald. In de zomer voeren we online gesprekken met de auditor en op 17 december krijgt Museum Havezate Mensinge de museumregistratie toegekend!

Herinrichting Bijkeuken en rariteitenkabinet

Het klussteam en collectieteam starten in januari met de herinrichting van de bijkeuken tot waskeuken. De voortgang loopt door corona langzaam, maar gestaag. De objecten uit de vitrines in de bijkeuken worden verplaatst naar een tijdelijk rariteitenkabinet in onze toekomstige Daagse Kamer.

Onderzoek naar de geschiedenis van de was en het karnen in de waskeuken gebeurt met hulp van Reina Kymmell, de laatste bewoonster van Mensinge. In december is de herinrichting van de waskeuken afgerond.

Tentoonstelling

Er zijn in 2020 twee tentoonstellingen, namelijk Reis door de Tijd en Kerst met de Kymmells.

Reis door de tijd, gepland 27 maart tm 27 december 2020, werkelijk juni, juli en augustus 2020

In 2020 staat Museum Havezate Mensinge in het teken van de tijd! 2020 is een bijzonder jaar: zo'n jaartal met dubbele cijfers komt maar eenmaal per eeuw voor. Op de eeuwenoude havezate kondigde de klok al vaker zo'n uniek moment aan. Zo luidde in 1717 de Meidenklok van het dienstmeisje, de vaaspandule van de rijke burgemeester van Roden in 1818 en het Franse uurwerk van de adellijke dame in 1919. En nu, in 2020, is het de beurt aan de 3D-geprinte klok van de millennial.

Met de tentoonstelling *Reis door de tijd* stapt de bezoeker in een wereld vol gesnor, geklingel en getik, tandwielletjes en radartjes. Van pendules, staande horloges en andere

uurwerken tot de werkplaats van de klokkenmaker; de tentoonstelling belicht de klok in al zijn facetten.

Kerst met de Kymmells, gepland 11 tm 27 december 2020, werkelijk 11 tm 13 december 2020

De kerstviering in Museum Havezate Mensinge in Roden staat in het teken van de Roaring Twenties. Het is de periode van de Charleston, de invloed van modeontwerper Coco Chanel, uitdagend geklede vrouwen en uitbundige diners. Net als nu beheerst in de twintiger jaren een pandemie Nederland: de besmettelijke hikziekte. Daarom wil de toenmalige eigenaar van Mensinge, Jan Wilmsonn Kymmell (1836 – 1925) kerst vieren op zijn buitenverblijf in Roden waar in die tijd nog weinig besmettingen zijn.

Alle vertrekken zijn in de kerstsfeer van de jaren twintig gebracht: De tafel in de eetkamer is prachtig gedekt met origineel bestek voor een copieus diner. In de jaren twintig droegen de dames tijdens de kerst sfeervolle jurken en de mannen een stijlvol donker kostuum met een hoge hoed. De vrijwilligers ontvangen onze bezoekers met alle egards in jaren 20 stijl.

Groene collectie

Met Suzanne Dekker (gemeente Noordenveld) en Bert Dijkstra (Landschapsbeheer Drenthe) maken we een plan voor het groenbeheer van Mensinge en het realiseren van een historiserende tuin. Door corona wordt de uitvoering van dit plan uitgesteld.

Redmer Alma van het Drents Archief, Anne Wolff van de Rijksuniversiteit Groningen en Lenneke Berkhout, promovenda historische tuinen helpen ons met onderzoek naar de geschiedenis van de tuinen van Mensinge. Wij focussen ons op het tuinboek Johan van Ewsum met als doel de opgedane kennis hierover in een boek te publiceren. Mensinge sluit aan bij de projectgroep Occa Ripperda samen met Nienoord en Ewsum.

De Rotary Roden-Leek biedt ons 2500 tulpenbollen aan. Deze worden in het najaar door de vrijwilligers samen met de Rotary geplant op het voorterrein van de Havezate.

Een team van tuinvrijwilligers is opgezet onder leiding van een nieuwe vrijwilliger, Henk Baas.

En natuurlijk hebben we met de nodige creativiteit, en daarbij voortdurend het welzijn en de veiligheid van onze vrijwilligers en bezoekers in het oog houdend, ons museum ingericht op de 1.5 meter samenleving. Eenrichtingsverkeer routes, ontsmet punten en aanwijsstokken zijn vaste elementen in ons arsenaal geworden.

Publiek en PR

Het coronavirus is van grote invloed geweest op geplande marketing- en publiciteitsactiviteiten in 2020. Op basis van beschikbare overheidsinformatie en -maatregelen moeten we telkens schakelen. Het jaarplan Marketing en publiciteit wordt regelmatig aangepast op basis van de actualiteit.

We begonnen het jaar met het updaten van onze website, de organisatie van de verspreiding van publieksfolders en het plannen van deelname aan publiekstrekkende evenementen om de bekendheid van Mensinge te vergroten. In nauwe samenwerking met Nienoord en Kinderwereld zijn in het voorjaar bijna 20.000 publieksfolders verspreid bij toeristentrekpleisters en verblijfsaccommodaties (hotels, b&b's, bungalowparken en campings) in de drie noordelijke

provincies. Deelname aan de fairs van De Norgerberg en Verhildersum kan vanwege Coronamaatregelen niet doorgaan. Ook NL Doet en Rondje om de Brink gaan niet door in 2020.

De opnames van de oorlogsfilm Verraderlijke Liefde gaan wel door. We stellen de havezate open voor deze in Drenthe geproduceerde en opgenomen film.

Vanwege de eerste lockdown kan de thema-expositie Reis door de Tijd veel later dan gepland voor publiek worden geopend. Voor het eerst in het bestaan van Mensinge word de openingshandeling zonder publiek verricht door wethouder Jeroen Westendorp. Informatie over de openingshandeling en uitleg over de expositie zijn op een filmpje vastgelegd, ter informatie van onze gastvrouwen/heren en overige belangstellenden. Het was te laat om de marketingcampagne voor deze thema-expositie stop te zetten, met als gevolg dat in het voorjaar driehoeksborden in de omgeving van Noordenveld de expositie aankondigden zonder dat deze kon worden bezocht. In het gehele verslagjaar moeten we telkens improviseren: hetzelfde lot als de thema-expositie treft ook de kerstexpositie. Door middel van advertenties, posters, interviews/gesprekken op de regionale omroepen en vele artikelen in de huis-aan-huisbladen wordt optimale bekendheid gegeven. Echter, drie dagen na de opening moet op last van de rijksoverheid het museum worden gesloten.

Toch leveren de coronamaatregelen ook positieve resultaten op: Nederlanders blijven massaal in eigen land om vakantie te vieren en Mensinge profiteert daarvan. Vanwege deze trend wordt in nauwe samenspraak met Staatsbosbeheer en de Fotoclub Noordenveld een speciale expositie en wandelroute ontwikkeld. Deze route gaat langs de schilderplekken van Coenraad Kymmell, een van de vroegere bewoners, in het omliggende Mensingebos. Op monumentendag 12 en 13 september maken we deze gratis toegankelijk. Voor onze vrienden maken we hier een arrangement van met uitleg door de boswachter en een Kymmell likeurtje. Dit heeft succes en we mogen dat weekend circa 100 betalende en 100 niet betalende bezoekers ontvangen.

In samenspraak met de Cuisinerie bedenken we in het najaar een speciaal soep-to-go arrangement, gericht op Nederlandse vakantiegangers die verblijven in de Kop van Drenthe. Hiervan maken circa 150 mensen gebruik. Bovendien proberen we deze doelgroep te bereiken met een speciale marketingcampagne, o.a. door middel van online-activiteiten, folders, flyers en free publicity. Met succes: gedurende de zomer tot aan de lock-down in oktober bezoeken opvallend veel toeristen uit het zuiden en westen van ons land de havezate.

Naast specifieke marketing-acties besteden we wederom veel aandacht aan het vergroten van de bekendheid van Mensinge voor de eigen inwoners door uitbreiding van het relatienetwerk. De Roners zijn onze beste ambassadeurs als ze gasten en toeristen weten te verleiden tot een bezoek aan Mensinge.

Museum Havezate Mensinge doet mee aan Oktober Kindermaand (OKM), een initiatief van o.a. de Provincie Drenthe. Dit programma is bedoeld om kinderen die het minder breed hebben op een laagdrempelige manier in contact te brengen met kunst en cultuur. Op 17 september doen we mee aan de burgemeestersactie van OKM in Peize.

Onze website mensinge.nl vormt het publiciteitshart van ons museum. Veel toeristen vinden onze website via Google, als ze op zoek zijn naar een uitje. Ook onze Facebook-pagina wordt goed bezocht. Beide informatiekanalen geven de meest actuele info en hebben dan ook de hoogste prioriteit om ze up-to-date te houden.: we zorgen wekelijks voor actuele info, ook als het museum gesloten is, door bijvoorbeeld historische wetenswaardigheden te vermelden. Door middel van een content-kalender zullen we in de toekomst nog meer samenhang aanbrengen tussen onze digitale kanalen.

Trouwen

Van Mensinge als trouwlocatie is in 2020 spaarzaam gebruik gemaakt, het merendeel van de geplande huwelijken is afgelast of uitgesteld. Er waren twee huwelijken en fotorapportages in 2020 in plaats van de geplande vijf.

Educatie

Een team vrijwilligers zet een educatief programma op voor kinderen in het primair onderwijs. Dit vormt een uitbreiding op het al bestaande project 'De koffer van de joffer' en het Rondje om de Brink. Het educatieve programma bij de tentoonstelling Reis door de Tijd voeren we met aanpassingen uit. De anachronismen speurtocht en het kinderatelier kunnen veilig plaatsvinden. Contact met scholen om een passend cultureel aanbod te maken blijkt moeilijk in deze corona periode. Daarom stellen we onze educatie doelen in 2020 bij.

Bedrijfsvoering en organisatie

Bedrijfsvoering

In 2019 hebben we onze openingstijden uitgebreid met de weekenden in oktober, november en december. We hoopten de openingstijden in 2020 nog verder uit te breiden, zodat onze reguliere tijden worden: dinsdag t/m zondag van 12:00-16:30 in ons zomerseizoen (april t/m oktober) en vrijdag t/m zondag van 13:00-16:30 in ons winterseizoen (november t/m maart). Corona steekt hier een stokje voor. Museum Havezate Mensinge is daadwerkelijk open van juni t/m oktober en 2 dagen in december.

De vrijwilligers en betaalde krachten houden hun kennis up to date door het volgen van cursussen en trainingen, zoals de cursus rondleiden, de cursus geschiedenis, cursus publiek versus collectie, deskundigheidsbevordering en de BHV cursus. Sommige cursussen worden door specialisten onder onze eigen vrijwilligers verzorgd, voor andere huren we externe expertise in, onder andere via het Platform Drentse Musea. In 2020 gaan de geplande cursussen Adlib en Art handling niet door.

Personele wijzigingen

Een kleine kern van betaalde krachten vormt de basis van de museumorganisatie. Zonder vrijwilligers kan het museum zijn deuren niet openen. Het museum mocht rekenen op de betrokkenheid van 50 vrijwilligers. Hun inzet in tijd was omgerekend circa 8 fte waard.

In 2020 nemen we afscheid van een aantal vrijwilligers, omdat ze zich meer willen richten op hun gezin of gezondheid of om andere redenen. We mogen ook nieuwe gezichten verwelkomen, waaronder een stagiaire.

De meeste invloed op onze bedrijfsvoering wordt ingegeven door de pensionering van onze financiële administrateur. Hierdoor richten we het financiële proces anders in. We werken meer digitaal, met een extern bureau. Doordat we zo veel mogelijk online werken, is ons proces veiliger en efficiënter geworden. Zo hoeven we bijvoorbeeld nauwelijks contant geld meer af te storten.

Ook onze huismeester gaat in 2020 met pensioen en de coördinator van het Klussteam richt zich vanaf mei op het theater en is niet meer bij het museum werkzaam. Onze PR medewerker gaat half december met zwangerschapsverlof.

Vanwege de onzekere financiële situatie die ontstaat door de coronacrisis besluiten we de functies van huismeester, coördinator Klussteam en PR medewerker voorlopig niet met betaalde krachten in te vullen. Dankzij het enthousiasme en de werkbereidheid van de vrijwilligers worden deze gaten tijdelijk gedicht, maar dit is geen houdbare situatie.

Omdat we voldoende kantooruimte hebben kunnen we ingaan op de hulpvraag van Iris Bierenbroodspot van Platform Drentse Musea. Zij richt vanaf januari 2020 een werkplek bij ons in.

Fondsenwerving

Mensinge is succesvol met het werven van fondsen. Onderwerpen waarop wordt aangevraagd zijn onder andere publieks- en vrijwilligersondersteuning, een nieuwe reserveringssysteem voor de kassa en inkomstenderving door corona. Totaal is 31.000 toegekend, onder andere door het Kick Start Cultuurfonds, de Provincie Drenthe, de gemeente Noordenveld en het Fonds voor Cultuurparticipatie.

Museumwinkel

Onze ontvangstruimte en museumwinkel hebben we in januari 2019 verplaatst van de havezate naar het koetshuis. Dit geeft ons een ruimere, meer comfortabele ontvangstbalie en een meer aantrekkelijke museumwinkel. Het aanbod in de winkel bestaat uit kwalitatief hoogwaardige goederen, die passen bij de uitstraling van de havezate. Een link met de geschiedenis van de havezate, haar bewoners en haar interieur zijn van belang bij de selectie.

In 2019 bracht de, door vrijwilligers geëxploiteerde, winkel 2000 euro op. In 2020 is de winkel, net als het museum beperkt open en brengt circa 300 euro op.

Samenwerking

Sinds februari 2019 maakt de directeur van Mensinge deel uit van het bestuur van het Platform Drentse Musea, een samenwerkingsverband dat met steun van de Provincie Drenthe werkt aan het ontsluiten van de collecties en het vertellen van de verhalen over de objecten in de collecties van de 43 musea in de provincie Drenthe.

De directeur vertegenwoordigt de kleine musea in de stuurgroep van Oktobermaand Kindermaand, samen met partners als K&C Drenthe, het Drents museum, museum de Buitenplaats, het Herinneringscentrum Westerbork, het Gevangenismuseum en het Drents Archief.

Mensinge is actief lid van de Stichting Kastelen Buitenplaatsen en Landgoederen. Deze stichting verzorgt informatie, educatie en promotie, maar is ook actief in het versterken van de onderlinge band tussen eigenaren van kastelen, historische buitenplaatsen & landgoederen. Bijvoorbeeld tijdens studiedagen en door het stimuleren van de uitwisseling van kennis en ervaring.

Mensinge neemt deel aan het borgenoverleg van de Groninger borgen. Hierbij zijn vertegenwoordigers van alle Groninger borgen aanwezig, zoals Fraeylema, Menkema, Verhildersum, maar ook onze buurman van landgoed Nienoord. Omdat er in Drenthe (nog) geen havezate overleg is, is het nuttig om met gelijkgestemde geesten van gedachten te wisselen.

Sinds januari 2020 maakt de directeur deel uit van het bestuur van Open Monumenten Comité Noordenveld.

Voor de nieuw opgezette Erfgoedkoepel van de instellingen rond de Brink is het lastig vergaderen in 2020, toch is het gezamenlijke project om fondsen te werven voor de Brinkapp gestart.

Het bezoek van de leden van de Provinciale Staten van Drenthe aan Museum Havezate Mensinge is verzet van oktober 2020 naar juni 2021.

Bestuur

Stichting Museum Havezate Mensinge is een culturele Anbi, die wordt bestuurd volgens het bestuursmodel. Hierbij wordt een directeur aangesteld voor de dagelijkse leiding van de organisatie. Museum Havezate Mensinge onderschrijft de Ethische Code, Governance Code Cultuur, de Fair Practise Code en de Code Diversiteit en Inclusie. Mara Bosboom is sinds 15 mei 2018 de directeur van Museum Havezate Mensinge. Het bestuur bestaat uit: Folkert Bangma (voorzitter), Willem de Lange (penningmeester), Nina Hiddema, Jan Albert Bezema en Ed Scherbeyn.

In het kader van Cultural Governance doet Mensinge in 2020 mee aan een onderzoek over risico management van de Stichting Cultuur en Ondernemen.

Toepassing Governance Code Cultuur door organisatie

Vanwege de beperkte schaal van onze organisatie, past Museum Havezate Mensinge de GCC beperkt toe. Hieronder kunt u lezen hoe wij dit doen.

Hoe overlegt het bestuur met interne en externe belanghebbenden

De vijf bestuursleden van Stichting Museum Havezate Mensinge doen dit op vrijwillige basis en onbezoldigd. Interne en externe belanghebbenden, zoals de vrijwilligers van het museum, kunnen voor overleg altijd in contact treden met het bestuur, via de directeur, of rechtstreeks door het sturen van een email.

Het bestuur waarborgt integriteit in het omgaan met de maatschappelijke doelstelling, te weten het, zonder winstoogmerk, exploiteren van het Mensinge-complex, door een open overlegstructuur tussen bestuur, directie, medewerkers, vrijwilligers en andere belanghebbenden. Er is een scheiding tussen de taken van collectiebeheer en bestuurstaken. Het bestuur vervult hierin een voorbeeldfunctie.

In de bestuursvergadering worden de maatschappelijke belangen bediscussieerd en op evenwichtige wijze afgewogen.

Hoe gaat het bestuur om met belangenverstrengeling

De huidige bestuursleden vervullen geen nevenfuncties waarbij sprake is van ongewenste belangenverstrengeling. Mocht belangenverstrengeling wenselijk zijn in het kader van fondsenwerving of netwerkfuncties, dan wordt dit besproken in de bestuursvergadering. De bestuursleden aanvaarden geen nevenfuncties die invloed hebben op hun werk als bestuurslid, zonder voorafgaande toestemming van de overige bestuursleden.

Hoe gaat het bestuur om met de risico beheersing

Het beleid ten aanzien van risicobeheersing en interne controle staan vermeld in het beleidsplan 2020-2024.

Hoe is het beloningsbeleid

De vijf bestuursleden van Stichting Museum Havezate Mensinge doen dit op vrijwillige basis en onbezoldigd. De arbeidsvoorwaarden van de directie worden vastgesteld door het bestuur, met inachtneming van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector. Museum Havezate Mensinge volgt de Museum cao.

Financiële verantwoording

Het jaarverslag en de jaarrekening van Museum Havezate Mensinge zijn op onze website te downloaden.

<https://www.mensinge.nl/anbi>

Zittingstermijnen bestuur en rooster van aftreden

De zittingstermijnen van het bestuur en het rooster van aftreden zijn op te vragen bij de directie.

Bestuur en directeur Museum Havezate Mensinge